

זה היה העולם הזה שהיה

לפני 25 שנה

שתי כוכבות-המזל סופיה לורן ומרלין מונרו הוזכרו השבוע לפני 25 שנה. הראשונה בכתבת השער, שהתמקדה בה ובסירטה "בת הנחש", והשנייה בסיקור סירטה "חטא על סף כיתה". בשער הגיליון: כוכבת איטלקיה צעירה סופיה לורן.

גיליון "העולם הזה" שראה אור השבוע לפני 25 שנה בדיוק פורסם, כמסגרת סידרת התחקירים על השחיתות בממשלת ישראל, כתבה תחת הכותרת "עמוס בן-גוריון פסל את עצמו" ובה כתבה-הגנה של "שורת המתנבים" במישפטו של סגן המפקח הכללי של המישטרה. תחקיר בנושא כלכלי: "גנבים מעדיפים סודיות" על דו"ח מבקר המדינה. תחת הכותרת "צבירת הובא סיפורה של נורית יעקובסון, אחת מהמועמדות בתחרות "צבירת 56". ביקורת על הופעת להקתה של מארתה נראה במשאל פורסמה במדור "מחול".

יצחק רפאל מספח שטחים כבושים * בתו של מרדכי

נמיר * קינו בכארים * הקאדילאק של בן-גוריון

העם

ריח הגיטו

האווירה לא היתה השבוע פורימית בייחוד. החגיגות הגדולות בוטלו בגלל שעת החירום. אולם המצב הלאומי דווקא התאזן מאוד לתוכנו ההיסטורי של תג הפיר. מאז קום המדינה לא היתה עוד שנה בה דמתה ישראל במידה כזאת לעדת היהודים בפרס הקדומה, כמו השנה. לו היו היהודים בשושן הבירה עיתונים יומיים, היו כותרותיהם דומות לכותרות השבוע: "אחשורוש שוקל מתן נשק ליהודים!", "הפנטגון הפרסי מתנגד למתן נשק-גנ"ן!", "מרדכי היהודי התראה עם תת-שריהחוף הפרסי בקשר עם בקשת הנשק!".

ריח של גיטו נדף מנאומו של דויד בן-גוריון, כשהודיע השבוע על אי-יחידוש עבודות הירדן ועל סכנת ההפצצה המצרית. יתכן כי באותו סיגנון דיבר מרדכי הר יהודי, נציג הגיטו היהודי בחצר המלך. נדמה היה כי צדקו ראייה-שחורות: נוצרה בצמרת המדינה אווירה של נסיגה כללית, של ויתורים ללא-שלוש, של תחושת חוסר-אונים.

יהודי שושן ניצלו הודות לעיסקה פרטית ואינטימית בהחלט של אסתר המלכה ור אחשורוש. אזרחי ישראל אינה יכולים לסמוך במידה כזאת על קסמי בנותיהם. הם זקוקים לאמצעים אחרים. בעלעלם ב"תנ"ך כדאי להם כפורים תשט"ז לעבור ממגילת-אסתר לספר מלכים, וללמוד את ההבדל בין רוח מדינה עצמאית לבין רוח העדה כגיטו.

מפלגות

אין מילה בעברית

אם ישנו דבר אחד אשר ח"כ הפועל המזרחי יצחק רפאל חובב אותו יותר מאשר לטייל בעולם על חשבון האומה, הרי זה לנאום נאומים על ביטחון המדינה. השבוע הגשים הגבר הגבוה והשמנמן את שתי שאיפותיו בעת ובעונה אחת: הוא טייל בפאריס, והוא נאם נאום. התוצאות העסיקו את משרד-החוץ הישראלי במשך כמה ימים.

ישראל תספח לעצמה כל שטח שייכבש במלחמה הבאה! רעם הח"כ הנכבד, שלא היה מעולם חייל בשום מלחמה. גבולות טבית-הנשק רחוקים מאלה שהובטחו לנו על ידי ההשגחה העליונה! מאחר שרפאל הוא, במקרה, גם חבר ועדת-החוץ-והביטחון של הכנסת, רשמו העיתונאים את הדברים בהתלהבות, אצו למערכותיהם.

הספרונים צידצידו. עוד לפני שהגיעו לשם, צילצלו הטלפונים בכל המערכות. המדבר וזהה את עצמו כאיש השגירות הישראלית, והתהנן בכל לשון של בקשה כי דברי המדינאי הישראלי לא יפורסמו. רוב העיתונים הסכימו, מי שלא הסכים היה סופר היומון הערבי הגדול אל אהרם, שהודיע על המאורע לקאהיר, וגרם לפיר-סומו בעולם כולו על ידי סוכנות הידיעות יונייטד פרס.

אנשי משרד-החוץ נאנחו, אך לא היו מופתעים. הם זכרו כי משה שרת אמר בשעתו: "אין מילה בעברית להגדיר את נאומי של רפאל!".

אסונות

הבת היחידה

ביום רביעי נשאל דויד בן-גוריון אם הוא מסכים לדחיית הוועידה של ההסתדרות הכללית לחודש. בן-גוריון שמע את הסיבה, והפטיר: "בהחלט! בהחלט!".

ערב לפני כן ניגשה הסטודנטית יעל ("יעלנקה") נמיר (21), להדליק תנור בחדרה שבירושלים הקרה. הלהבה פרצה אל פניה, וגרמה לכוויות מסוכנות. כששמע על כך אביה, המזכיר הכללי של ההסתדרות, מרדכי נמיר, פרץ הגבר המוצק בבכי. מאז הוא עסוק סביבה, ואינו פנוי לכל עניין אחר, ולא היתה ברירה אלא לדחות את ועידת ההסתדרות.

שני כניורות. היחסים בין מרדכי נמיר (59) לבין בתו היחידה, הם אחת התופעות האנושיות הבולטות בצמרת המדינה. נמיר, יליד אוקראינה, שעבד כפועל שחור ב"מאפיה תל-אביבית" והיה האחראי למישלוח עיתוני דבר לפני שעלה למישרת מזכיר מועצת פועלי תל-אביב ונציג דיפלומטי של ישראל, אינו נראה כגבר סנטימנטלי. אולם מכרו הקרובים יודעים, כי מאחורי המסכה הבשרנית של איש-הברזל מסתתר אדם רגיש מאוד, שהיה מסוגל לפרוץ בבכי כשקיבל מיכתב של הבת באיחור של שבועיים.

יעל נמיר, צעירה חנינית שהיתה חברת משק מעין-ברוך, היא היועצת הראשית של אביה. מאז מות האם דורה, לפני מלחמת העצמאות, היתה האדם היחיד הקרוב ללב אביה, תוכן יחיד לכל שעות הפנאי שלו. מלוותו בכל תפקידיו, כולל שליחותו כציר ישראל במוסקבה. נמיר, שהוא בוגר קונסרבטוריון רוסי, רגיל לנגן בכינור וללוות את בתו המנגנת אף היא באותו הכלי.

כשרצה דויד בן-גוריון למנות את נמיר, אחרי הבחירות האחרונות, לשר-בלי-תיק, אץ הלה לסלפון והתקשר עם בתו והתייעץ עמה: "דופקים אותי. מה לע-והתיעץ?" עצת בתו היתה: אל תקבל, הסטור דנטים יצחקו ממך.

צלקת בראש. בסוף השבוע היה מצי-בה של יעל עדיין רציני. אביה, שנפגע גם הוא בנעוריו מריקת אבן בשעת קטטה עם ילדים רוסיים, וגושה מאז צלקת על ראשו, בילה את רוב הזמן ליד מיטת בתו.

חיאטרון

ישראלי בפאריס

זה האיש (עמוס קינו, פונטן דה קאטר טיוון, פאריס) העסיק בשבוע שעבר את מבקרי האמנות של עיתוני פאריס. המחזה

דו"ח משה רבנו (לוחות הברית)

זה שימש עיטור לכתבה על דו"ח מבקר המדינה, שפורסם לפני 25 שנה בדיוק, תחת כותרת השבועון "גנבים מעדיפים סודיות!" שטסק בשחיתויות במנגנון הציבור.

"העולם הזה" 958
תאריך: 23.2.1956

נראה מוזר ויוצא-דופן גם בבירת המחזות המוזרים ויוצא-הדופן.

כתב לה מונד: התיאטרון לה-פונטון-דה-קאטר-טיוון (מעייין ארבע העונות) שוכן באורווה ישנה ומקפיד על עידון. הוא גם אסתטי יותר ממקומות רבים אחרים: תוכניתו החדשה מציגה את מאמציו של הכוריאוגרף מוריס בואר, שותפו למעשה, הפעם, עמוס קינו, משורר ישראלי צעיר.

סידרת המערכונים מציינים לנו את הבלי חיינו, המגיעים עד לכדי גיחוך מבהיל. אדאמו, מילר, קפקא — נדמה כאילו התבטאו גם הם בשלושת התמונות. להנאת העיניים: תפאורה משעשעת ויופיה ושל מישל סניירה, הלהבה הרוקדת.

קשה מאוד ומריר מאוד. פארי פרט כינה את ההצגה כ"מין באלט סמלי, רווי רוח צ'אפלינית, שהבמאי הצליח להפיק ממקור קשה מאוד ומריר מאוד".

מבקר קומבא כתב אף הוא באותה רוח: מעשיהן של דמויות, שצוירו בדיו היאוש, על רקע צורותינו המגוחכות והתלהבותנו המיואשת.

מבקר לא פאריסיה ליברה שם את הדגש על המחבר: "עמוס קינו, סופר ישראלי שנתן לנו חומר לאחת היצירות המעניינות ביותר בעולם הריקוד".

אנשים

מדוע החליט ראשי-הממשלה דויד בן-גוריון לוותר על מכוניתו? הסיבה האמיתית התבררה רק השבוע. נודע לו, כי השיר הפופולארי ביותר ברחוב כיום הוא השיר "לבן-גוריון יש קאדילאק / קאדילאק, קאדילאק / לבן-גוריון יש קאדילאק / ולנו יש כזה..." השיר, שי מחברו אלמוני, מושר בערך לפי מנגינת הספיריטואל "יהושוע לחם בקרב על ירי-חן", שהוא כיום שיר-הלכת מס' 1 בקרב הנוער.

שר-האוצר לוי אשכול החל השבוע להתחרות בבלשנות עם שר-החוץ משה שרת. הוא הודיע בשימחה, כי המונח "פיקוח על המחירים" אינו נראה לו מתאים, ולכן יגע ומצא מונח חדש: "שיגוח". מעתה יקויים אפוא לא פיקוח על המחיר רים אלא אי-שיגוח עליהם.

בכתבה-ההגנה אותו הגישה שורת המתנדים, במישפט שהוגש נגדה על הוצאת-דיבה על-ידי סגן המפקח הכללי של המישטרה עמוס בן-גוריון, נטען בין השאר: "אשר לטענת התובע, כי פירסומי הנתבעים מוצאים עליו שם רע..." (הרי) כבר קודם לפירסומים הנידונים לא היה לתובע שם טוב.

שר-התחבורה משה כרמל, בנאום אותו נשא באסיפת מהנדסים בוועד הפועל של ההסתדרות, בימי השביתה: "עוד לא היה מקרה שאדם בישראל התעשר ממש כורתו. ואם קרה שמישהו התעשר ממש כורתו, הרי זו הוכחה מספיקה שלא התע-שר ממשכורתו".

ח"כ חרות הד"ר שימשון יוניצ'מן בנאום בכנסת: "איני מתפלא על שהממ"ר שלה לא קיימה את הבטחותיה... הממשלה אף פעם לא הבטיחה לקיים את הבטחתיה... תי...".